

RIETAVO MYKOLO KLEOPO OGINSKIO MENO MOKYKLA

PRADINIO MUZIKINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO KANKLIŲ PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo kanklių programos paskirtis – parengti Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokyklos lygmens Programą ir užtikrinti ugdymo kokybę.

2. Programos trukmė – 3 metai.

3. Programai įgyvendinti rekomenduojama mokymosi aplinka ir mokymosi priemonės:

3.1. mokinio pasirinktas muzikos instrumentas kanklės, garso klausymosi įranga, metronomas, kompiuteris su interneto prieiga;

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

4. Programos tikslas – suteikti mokiniui pradines muzikos žinias, muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius, bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų.

5. Programos uždaviniai:

5.1. plėtoti mokinių meninius ir kūrybinius gebėjimus;

5.2. sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas;

5.3. formuoti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;

5.4. tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą.

6. Programos branduolį sudaro šie dalykai:

6.1. muzikavimas;

6.2. solfedžio;

6.3. ansamblis arba antrasis muzikos instrumentas arba choras, kuriuos siūlo mokykla, atsižvelgdama į muzikavimo dalyko turinį.

7. Mokiniui privalomi yra trys branduolio dalykai. Pasirenkamuosius dalykus (pvz., ritmika, kompiuterinis muzikos raštingumas, improvizacija, orkestras ir kt.) siūlo mokykla.

8. Programą baigusiems mokiniams rekomenduojama muzikinį ugdymą tęsti, renkantis pagrindinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą, kitą muzikinio neformaliojo vaikų švietimo programą; profesinės linkmės muzikinio ugdymo modulį, specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą).

III SKYRIUS MUZIKAVIMAS

9. Muzikavimo paskirtis – suteikti mokiniui kanklių muzikavimo pradmenis.

10. Muzikavimo tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti kanklių muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia kūrybiškumui atsiskleisti.

11. Muzikavimo uždaviniai:

11.1. atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;

11.2. formuoti taisyklingo instrumento valdymo ir laikysenos įgūdžius;

11.3. pažinti muzikinės kalbos priemones;

11.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus, improvizacinius gebėjimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

12. Muzikavimą sudaro trys veiklos sritys:

12.1. muzikavimo atlikimo įgūdžių įvaldymas;

12.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

12.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

13. Muzikavimo mokymo trukmė – 3 metai.

14. Muzikavimo mokomasi pasirinkus kankles.

15. Muzikavimo mokymas:

15.1. muzikavimo pamokos yra individualios;

15.2. pirmaisiais muzikavimo metais skiriama 1 valanda, nuo antrųjų mokymosi metų – 2 val. per savaitę;

15.3. muzikavimui mokytį numatoma 0,5 savaitinės valandos koncertmeisteriui.

16. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

1. 1. Veiklos sritis - muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas	
Nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą.	1.1.1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 1.1.2. žinoti garsų ar pauzių trukmę; 1.1.3. žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
1.2. Taisyklingai sėdint, išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 1.2.2. nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 1.2.3. įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką.	2.1.1. Paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus.
2.2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Įvardyti kūrinį panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. paaiškinti kūrinį esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis - muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – noriai dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose	

Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. Mokyti susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

17. Rekomenduojama muzikavimo turinio apimtis:

17.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

17.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

17.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

17.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi metai	Kūrinių skaičius per mokymosi metus				Savaitinės valandos	Vertinimo formos
		Stambios formos kūriniai	Pjesės	Pratimai, sekvencijos, gamos	Etiudai		
Kanklės	1	–	6-8	6-8	2-4	1	I pusmetį kalėdinis koncertas; II pusmetį akademinis koncertas.
	2	–	4-6	4-6	4-6	2	
	3	1-2	4-6	4-6	4-6	2	Baigiant pradinio ugdymo 3 klasę mokiniai laiko muzikavimo egzaminą

IV SKYRIUS UGDYMO TURINYS

18. Kanklių ugdymo turinys:

18.1. pirmieji mokymosi metai;

Kanklių ugdymo turinys metams

Stambios formos kūriniai	Pirmaisiais mokymo metais stambios formos kūriniai negrojami;
Pjesės	6-8 įvairaus pobūdžio kūrinėliai, atliekami pirštinio ir brauktukinio kankliavimo būdais;
Etiudai	2-4 etiudai pirštais bei brauktuku;
Pratimai, sekvencijos, gamos.	I pusmetį mokoma taisyklingos sėdėsenos prie instrumento, bei rankų padėties ant stygų. Grojami įvairūs pratimai, skirti kokybiškam garso išgavimui, mokoma užgauti stygas 2-3-4-5 pirštais. Sekvencijos Nr. 1-5. Gamos negrojamos. II pusmetį supažindinama su brauktukinio grojimo pradmenimis, grojami pratimai, skirti įvairių pozicijų junginiams. Mokoma užgauti stygą 1 pirštu. Sekvencijos Nr. 6-12. C-dur pirštais per vieną oktavą, grįžimas atgal 2-3 pirštais.

18.2. antrieji mokymosi metai:

Kanklių ugdymo turinys metams	
Stambios formos kūriniai	Stambios formos kūriniai negrojami;
Pjesės	4-6 pjesės atliekamos skirtingais kankliavimo būdais;
Etiudai	4-6 etiudai pirštais bei brauktuku;
Pratimai, sekvencijos, gamos	I pusmetį grojami pratimai pirštais abiem rankom. Harmonizuota C-dur gama brauktuku. C-dur, G-dur pirštais per dvi oktavas 2 pirštu, grįžimas atgal 2-3-4 pirštais. II pusmetį grojami įvairūs pratimai ypač brauktuku. Sekvencijos Nr. 12-20. C-dur, a-moll (natūrali) pirštais vienos oktavos ribose. Arpedžiuotas trigarsis dviejų oktavų ribose, keičiant rankas. Tonikos trigarsis ir jo apvertimai atskiromis rankomis. C-dur, a-moll gamos brauktuku keturgarsiais akordais.

18.3. tretieji mokymosi metai:

Kanklių ugdymo turinys metams	
Stambios formos kūriniai	1-2 stambios formos kūriniai;
Pjesės	4-6 pjesės atliekamos skirtingais kankliavimo būdais;
Etiudai	4-6 etiudai pirštais bei brauktuku;

Gamos	C-dur, G-dur, a-moll, e-moll (natūrali, harmoninė, melodinė) gamos pirštais abiem rankom. Arpedžiuotas trigarsis, keičiant rankas. Tonikos trigarsis ir jo apvertimai pirštais. Gamos brauktuku I-II-III pozicijomis keturgarsiais akordais. Trigarsio apvertimai brauktuku. Gamos mišriuoju būdu.

19. Mokinių vertinimas:

19.1. mokiniai vertinami kas pusmetį:

19.1.1. atsiskaito po vieną etiudą ir gamą pasirinktinai;

19.1.2. I pusmetį organizuojami kalėdiniai koncertai tėveliams;

19.1.3. II pusmetį mokiniai pasirodo akademiniam koncerte.

19.2. trečiais mokymo metais mokiniai laiko muzikavimo egzaminą.

20. Pasiekimų ir pažangos apibendrinamasis vertinimas:

Pasiekimų ir pažangos apibendrinamasis vertinimas:		
Mokymosi metai	Vertinimo formos	Atsiskaitymo turinys
1 metai	I pusmetis kalėdinis koncertas	1 pjesė;
	II pusmetis akademinis koncertas	2 skirtingo pobūdžio kūrinėliai;
2 metai	I pusmetis kalėdinis koncertas	1-2 pjesės;
	II pusmetis akademinis koncertas	2 skirtingo pobūdžio kūrinėliai;
3 metai	I pusmetis kalėdinis koncertas	1-2 pjesės;
	II pusmetis muzikavimo egzaminas	Etiudas, pjesė ir stambios formos kūrinys.

V SKYRIUS ANSAMBLIS

21. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį.

22. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškumui.

23. Ansamblio uždaviniai:

23.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;

23.2. ugdyti mokinių artistiškumą, kaupti sceninės kultūros patirtį;

23.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

23.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.

24. Ansamblio veiklos sritys:

- 24.1. ansamblio pojūčio ugdymas;
- 24.2. kūrybinių interpretavimas ansamblyje;
- 24.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
25. Ansamblio mokymosi trukmė – nuo 2 iki 3 metų.
26. Ansambliai gali būti:
  - 26.1. tradicinės sudėties sudarytas iš tos pačios rūšies instrumentų - kanklių;
  - 26.2. netradicinės sudėties ansambliai sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų arba balsų.
27. Ansamblio mokymas:
  - 27.1. mokoma nuo antrų mokymo metų kartą per savaitę po 1 valandą;
  - 27.2. tobulinami mokinių skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendravimui;
  - 27.3. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;
  - 27.4. atliekant kūrybinius, pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrybinių interpretavimui ansamblyje;
  - 27.5. mokiniai mokomi derinti veiksmus su kitais atlikėjais;
28. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - ansamblio pojūčio ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
2. Stilingai atlikti muzikos kūrinį.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis - kūrybinių interpretavimas ansamblyje	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrybinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrybinių emocijas	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

29. Rekomenduojama ansamblio turinio apimtis:

29.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;

29.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

29.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

29.4. rekomenduojamas kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 kūriniai.